

20. ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2013. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: 1. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova _____ / 70

Potpis članova Županijskog povjerenstva

1. _____

2. _____

3. _____

Mjesto i nadnevak: _____

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Test se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju testa treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnoga slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u testovima i praktičnim radovima primjenjuje se *Popis geografskih imena* izrađen za potrebe natjecanja.

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, osim u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo.

Za vrijeme testiranja ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio testa.

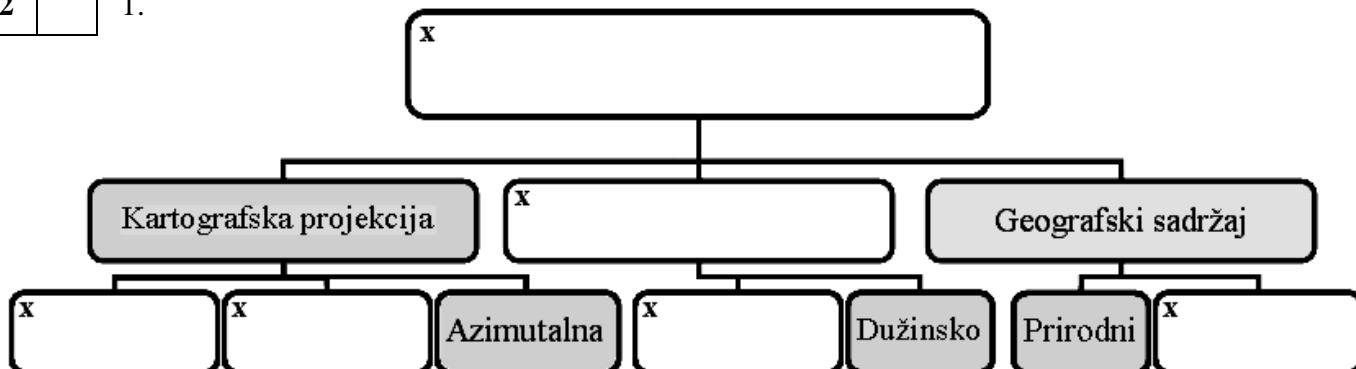
Učenicima se dopušta pisanje po marginama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadaci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadaci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

U PRVA DVA ZADATKA U PRAZNA POLJA U DIJAGRAMU I TABLICI OZNAČENA SLOVOM x UPIŠI POJMOVE KOJI NEDOSTAJU TAKO DA TEKST ČINI SMISLENU SADRŽAJNU CJELINU.

2

1.

3

2.

Fanerozoik	Kenozoik	Kvartar	Holocen
			x
		Neogen	Pliocen
			x
		x	Oligocen
			x
	x		Paleocen
		Kreda	
		Jura	
	x		
	Paleozoik	Perm	y
		x	orogeneza
		Devon	
Silur			
Ordovicij			
x			
x			
Arheozoik (Arhaik)			

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI NA TABLICI IZNAD.

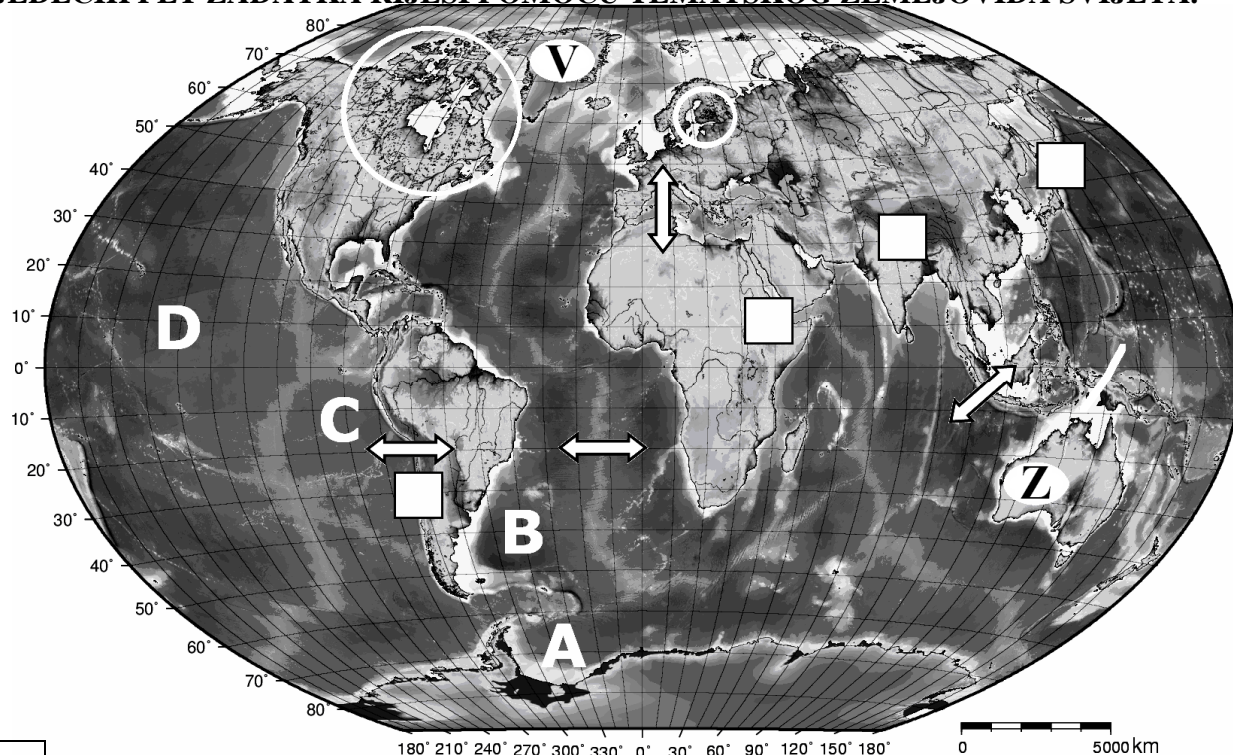
1

3. Na crtu u praznom polju u tablici označenom slovom y upiši naziv orogeneze koja se odvijala tijekom mlađeg (gornjeg) paleozoika.

1

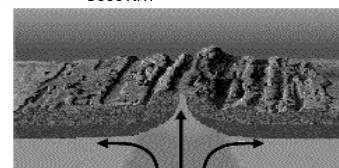
4. U tablici zaokruži ime geološke ere u kojoj danas živimo.

SLJEDEĆIH PET ZADATKA RIJEŠI POMOĆU TEMATSKOG ZEMLJOVIDA SVIJETA.

3 5. Na skici desno prikazana je _____ granica

(upiši tip granice) litosfernih ploča. Naziv procesa koji se odvija na tim granicama je _____.

Slovo **P** upiši u onaj kvadratić na zemljovidu koji se nalazi na prostoru prikazanog procesa na skici.

2 6. Na zemljovidu zaokruži **cijelu** obostranu bijelu strelicu koja je ucrtana na reljefnom obliku koji nastaje procesom prikazanom na skici. Naziv podmorskog reljefnog oblika nastalog prikazanim procesom je _____.

2 7. Na crte ispod uz pripadajuća slova upiši **imena** litosfernih ploča označenih tim slovima na zemljovidu.

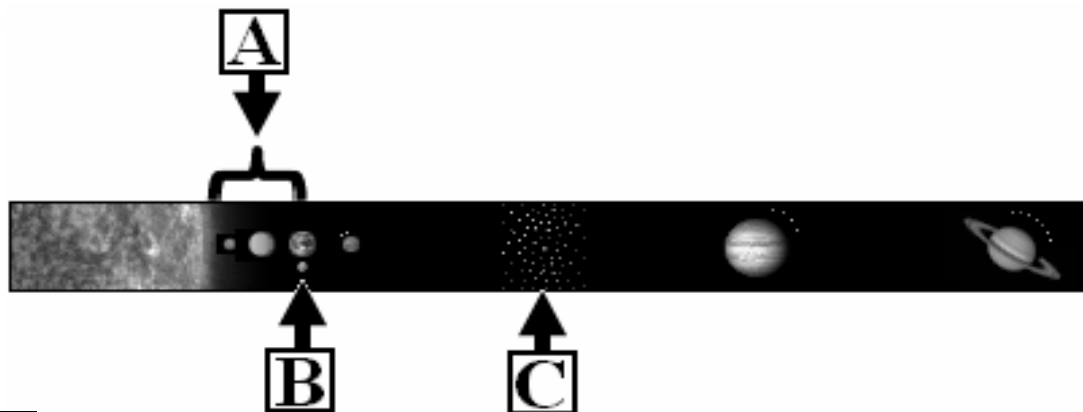
A _____ B _____

C _____ D _____

2 8. Na zemljovidu su bijelim kružnicama zaokružena dva područja koja spadaju u geološki najstarije dijelove Zemljine kore. Ime označenog područja na istočnoj polutki je _____, a na zapadnoj polutki je _____.

2 9. Bijele elipse na zemljovidu nalaze se na dva područja djelovanja egzogenih procesa. Elipsa s upisanim slovom **V** nalazi se na području prevladavajućeg djelovanja _____ (upiši agens) čijim djelovanjem nastaju _____ procesi (upiši naziv procesa). Elipsa s upisanim slovom **Z** nalazi se na području prevladavajućeg djelovanja _____ (upiši agens) čijim djelovanjem nastaju _____ procesi (upiši naziv procesa).

U SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA DOPUNI REČENICE UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE.

2 10. Prosječna udaljenost prikazana na skici gore označena strelicom **A** iznosi _____ km i označava jednu _____.
(upiši iznos udaljenosti) (upiši puni naziv mjerne jedinice)

2 11. **Ime** objekta u Sunčevom sustavu označenog vrhom strelice **B** je _____, a **naziv prostora** označenog strelicom **C** je _____.

2 12. Promatrač koji stoji točno na ekvatoru u dane ekvinocija Sjevernjaču će za vrijeme vedre noći vidjeti na _____°, a za vrijeme ljetnog solsticija izmjerit će je na visini od _____°.

2 13. Naziv crte na zemljovidu koja razdvaja dva riječna slijeva je _____, a pojavu probijanja njenih granica riječnom erozijom na susjedni slijev nazivamo _____.

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UPISIVANJEM ODGOVORA U POLJA U TABLICI.

3 14. Navedene nazive stijena upiši na pripadajuće mjesto u polja tablice ispod prema pripadnosti stijena po postanku: **bazalt, gnajs, granit, lapor, mramor, opsidijan, pješčenjak, sedra, škriljavac.**

Magmatske stijene	Metamorfne stijene	Sedimentne stijene

3 15. Navedene procese i reljefne oblike upiši na pripadajuće mjesto u polja tablice ispod: **abrazija, ada, egzarazija, fjeld, klanac, morena, potkapina, prevlaka, regresijska erozija.**

	Fluvijalni reljef	Glacijalni reljef	Obalni reljef
Proces			
Erozijski oblik			
Akumulacijski oblik			

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI POMOĆU PODATAKA U TABLICI.

Mjesec _____								
Godišnja doba _____ i _____								
	Zagreb		Vukovar		Rijeka		Dubrovnik	
DAN	izlazak	zalazak	izlazak	zalazak	izlazak	zalazak	izlazak	zalazak
1.	07:17	16:13	07:03	16:03	07:22	16:21	06:58	16:15
6.	07:22	16:11	07:09	16:01	07:27	16:20	07:03	16:14
11.	07:27	16:11	07:13	16:01	07:32	16:19	07:08	16:14
16.	07:31	16:12	07:17	16:02	07:36	16:20	07:12	16:15
21.	07:34	16:14	07:20	16:04	07:39	16:22	07:15	16:17
26.	07:36	16:17	07:22	16:07	07:41	16:25	07:17	16:20

3

16. Koji mjesec prikazuju podaci u tablici? Koja godišnja doba se izmjenjuju u tom mjesecu? Odgovore upiši na crte u zaglavlju tablice (upiši ime mjeseca i godišnjih doba).

Prostor za računanje

2

17. Ime grada u kojem sunce istoga datuma najranije izlazi je _____, jer je njegov položaj **istočniji** / **zapadniji** od ostalih gradova navedenih u tablici.

2

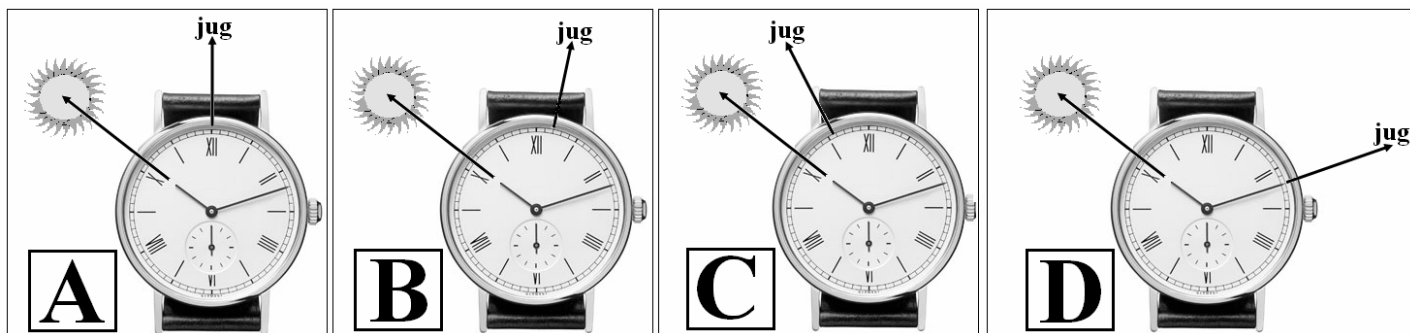
18. Ime grada u kojem je istog datuma najdulji dan u odnosu na noć je _____, jer je njegov položaj **sjeverniji** / **južniji** od ostalih gradova navedenih u tablici.

Prostor za računanje

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI POMOĆU SKICA UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE.

1

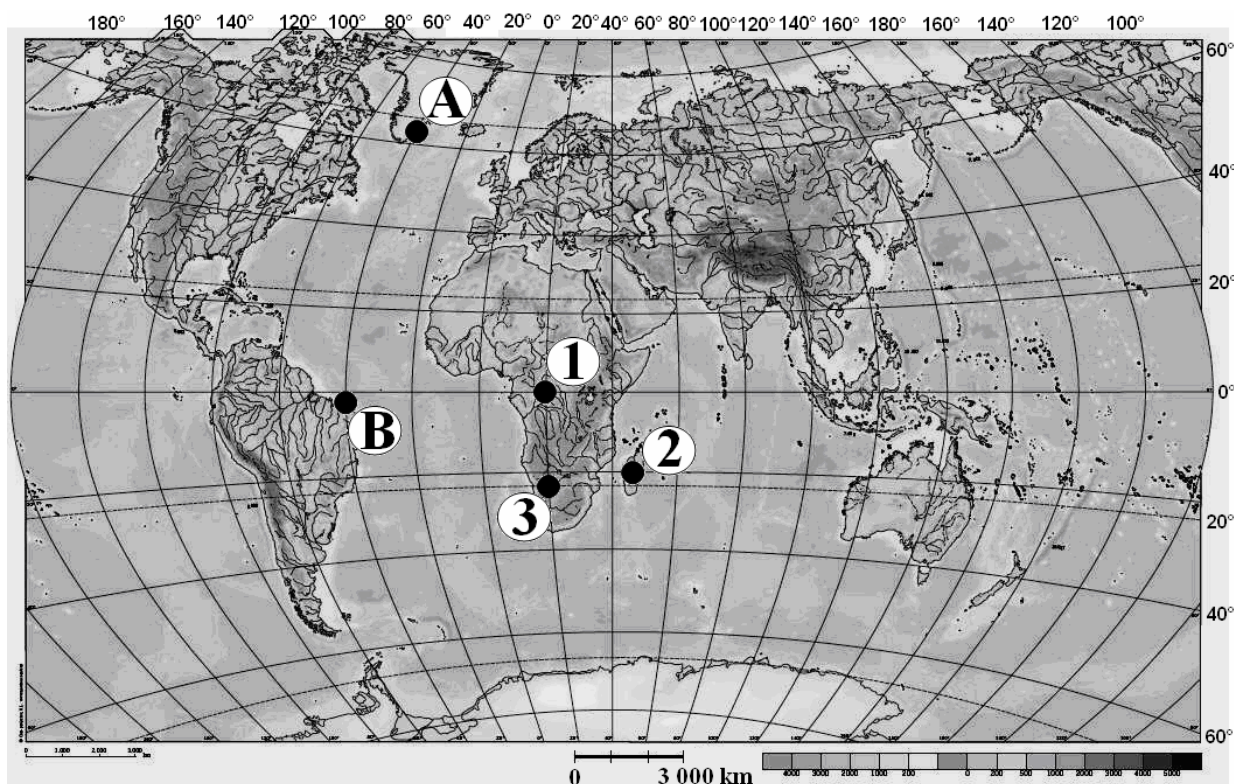
19. Prikaz na kojem je točno orijentiran jug pomoću sata i sunca po standardnom (zimskom) određivanju vremena na sjevernoj polutci na 15° i.g.d. označen je slovom _____.

- 2 20. Prikaz položaja mjesečeve mijene koja se na sjevernoj polutci pojavljuje točno u ponoć označen je slovom _____. Prikaz položaja mjesečeve mijene koja se noću na sjevernoj polutci nikad ne pojavljuje označen je slovom _____.

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI POMOĆU ZEMLJOVIDA SVIJETA.

- 2 21. Broj dana okomitog sijanja sunca u jednoj godini u mjestima označenim na zemljovidu je (na crte upiši broj dana):
mjesto označeno crnom točkom 1 (ekvator) _____, mjesto označeno crnom točkom 2 (20° j.g.š.) _____,
mjesto označeno crnom točkom 3 (južna obratnica) _____, mjesto označeno crnom točkom B _____ (3° j.g.š.).

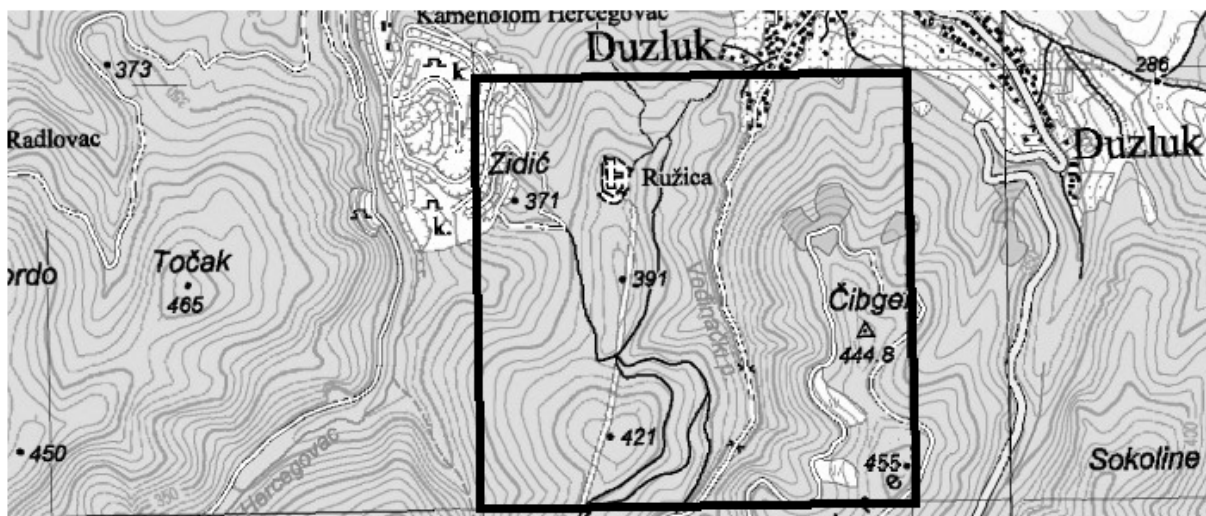
- 2 22. Brod koji plovi loksodromom od mjesta označenog crnom točkom A do mjesta označenog crnom točkom B cijelo vrijeme će imati kurs _____. Brod se vraća iz mjesta B u mjesto A i plovi ortodromom i cijelo vrijeme će držati kurs _____.

- 2 23. Koliko je sati po pojasnom (zonalnom) vremenu ako je u Zagrebu 16 sati i 25 minuta?

U mjestu označenom crnom točkom B je _____ sati i _____ minuta.

U mjestu označenom crnom točkom 2 je _____ sati i _____ minuta.

SLJEDEĆA TRI ZADATKA RIJEŠI POMOĆU UVEĆANOG ISJEČKA TOPOGRAFSKOG ZEMLJOVIDA 1:25 000.

- 1** 24. Izračunaj energiju reljefa površine na zemljovidu uokvirene crnim kvadratom. Energija reljefa iznosi _____.

Prostor za računanje

- 1** 25. Koliko cm iznosi jedna stranica okvira crnog kvadrata na prikazanom zemljovidu u izvornom mjerilu? Duljina jedne stranice je _____.

- 2** 26. Ime kartografske projekcije u kojoj su u Hrvatskoj izrađeni svi listovi zemljovida prikazanog isječka u izvornom mjerilu je _____, a prema plohi na koju je projiciran pripada _____ projekciji (upiši vrstu).

U SVAKOM OD SLJEDEĆA DVA ZADATKA DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.

27. Koje su od navedenih prednosti globusa u odnosu na zemljovid za prikaz Zemljine površine?
- a) detaljno prikazuje sadržaj površine Zemlje
 - b) izrađuje se u krupnom mjerilu
 - c) prikazuje nagib Zemlje na ekliptiku
 - d) prikazuje stvarni razmještaj kontinenata i svjetskog mora
 - e) detaljno prikazuje reljef kopna i podmorja
 - f) prikazuje revoluciju Zemlje

28. Koji od navedenih opisa odgovaraju obliku i veličini Zemlje?
- a) Ekvatorski polumjer iznosi 12 754 km
 - b) južni pol je bliži središtu Zemlje od mjesta na 45° geografske širine
 - c) spljoštenost Zemlje je najveća na ekvatoru
 - d) ekvatorski polumjer je kraći od polarnog polumjera
 - e) spljoštenost Zemlje je najvećim dijelom posljedica njene rotacije
 - f) najveći opseg Zemlje je preko polova

U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI SREDNJI I DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM PRIPADAJUĆIH SLOVA I BROJEVA NA CRTE. JEDNO SLOVO I JEDAN BROJ SU VIŠAK.

29. Poveži hrvatske znanstvenike s područjem njihovog najznačajnijeg djelovanja i znanstvenim poljem/granom.
_____ geografija/fizička geografija	A) Andrija Mohorovičić	1) krapinski praljudi
_____ geodezija/kartografija	B) Dragutin Gorjanović-Kramberger	2) građa Zemlje
_____ geofizika/seizmologija	C) Faust Vrančić	3) reljef podmorja
_____ geologija/paleontologija	D) Josip Roglić	4) zemljovid Hrvatske
	E) Stjepan Glavač	5) krški reljef

U SLJEDEĆIH ŠEST ZADATAKA DOPUNI REČENICE.

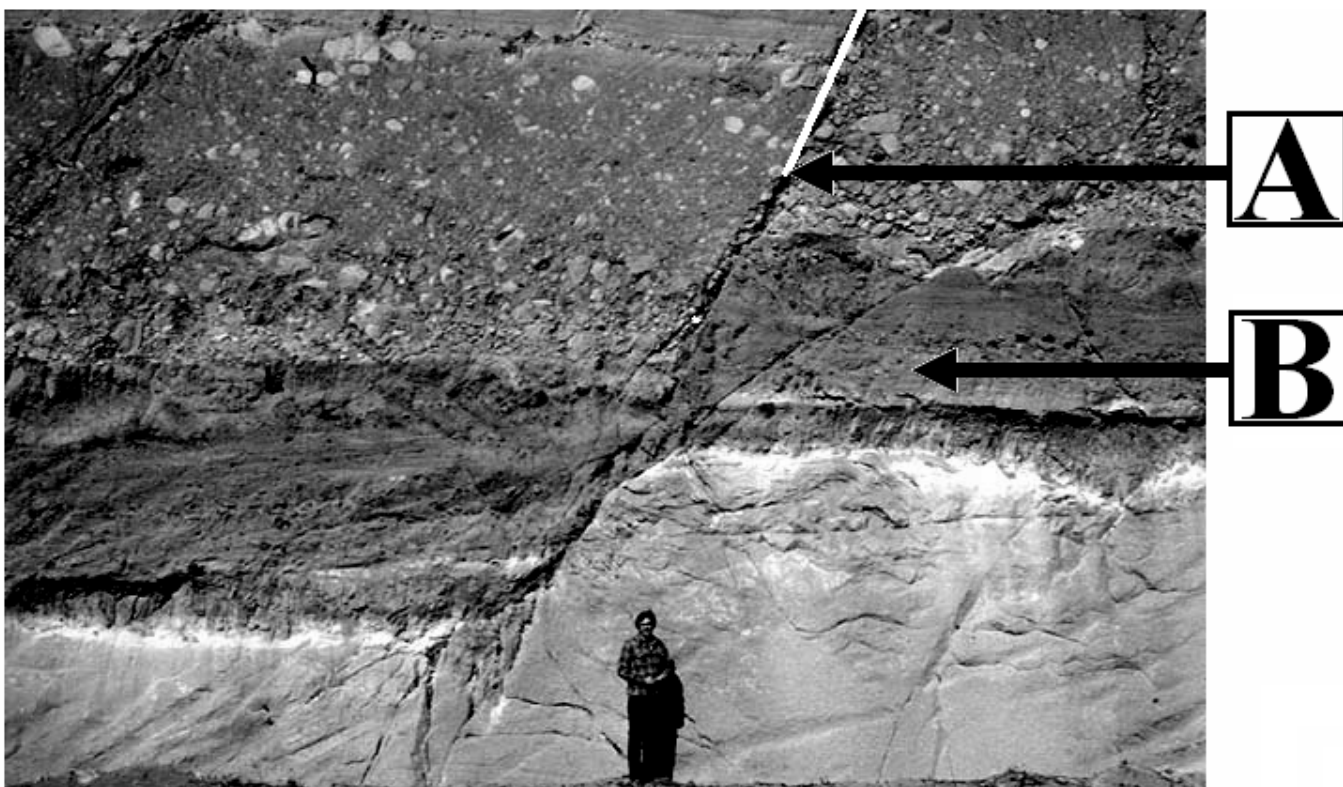
30. Naziv instrumenta koji bilježi potrese je _____, a naziv zapisa potresne aktivnosti je _____. Početak zapisa čine primarni valovi čiji je smjer titranja u smjeru širenja i zato se nazivaju _____ (upiši naziv). Crte koje na zemljovidu povezuju mjesta istog intenziteta potresa nazivamo _____.
31. Ime ljestvice kojom se mjeri magnituda ili oslobođena energija u hipocentru je _____, a skala te ljestvice ima raspon je od 0 do _____ (upiši broj).

2 32. HOK je skraćenica prvih slova zemljovida čije puno ime je _____, a izrađen je za cijeli teritorij Hrvatske u mjerilu _____ (upiši mjerilo).

3 33. Otvor vulkana na kraju dimnjaka kroz koji na površinu Zemlje izlazi magma nazivamo _____, a naziv velikog proširenja nastalog eksplozijom vulkana utjecajem vrućih plinova i para je _____. Čestice užarenog materijala sličnog šljunku, izbačene vulkanskom erupcijom ili eksplozijom vulkanskog čunja nazivamo _____.

1 34. Naziv prevladavajućeg procesa kojim nastaju kamenice, ponikve i škrape kao oblici krškog reljefa je _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI POMOĆU FOTOGRAFIJE.

2 35. Naziv reljefnog oblika prikazanog na fotografiji, oblikovanog djelovanjem endogenih sila je _____ i prema odnosu njegovih elemenata pripada vrsti čiji je naziv _____. Dio reljefnog oblika na prikazu označen strelicom **A** (djelomično označen bijelom crtom) ima naziv _____, a dio reljefnog oblika označen strelicom **B** (cijeli dio desno od oblika označenog strelicom A) ima naziv _____.